

ZA KATEDROU V ANGOLE

Bez zkušeností, zato s chutí pomáhat. Skautka Anna Ambrozková snila od patnácti let o africkém dobrodružství. Sen si splnila ve dvaadvaceti; loni v září se jako salesiánská dobrovolnice vydala do daleké Angoly vyučovat děti. Po jedenácti měsících se s nimi loučila se slzami v očích.

text: Marek Tábořský / foto: Osobní archiv Anny Ambrozkové

Porovnejte české a angolské děti. Byly ty v Angole lepšími žáky? Horšími. Nemají školky, výchovu, na niž jsme tady zvyklí, která nás vede k větší samostatnosti a domácímu učení. Ony nejsou uvyklé leckdy ani přemýšlet nad věcmi, jež se ve škole učí. V matematice stačilo lehce pozměnit příklad a hned na mě volaly, že nechápou, jak to řešit. Problém je pro ně i sčítání a odečítání čísel. Dostat se do záporu jim prostě nejde do hlavy.

V čem naopak tamní dítko vynikala? V kopání do mičudy. Ve volném čase, kterého děti měly nadbytek, jsem často

Kdy jste dospěla k rozhodnutí, že jdete učit do Afriky?

Odmalička se mi Afrika neuvěřitelně líbila, chtěla jsem jednoduše jen jet nějak pomáhat na tento kontinent. Angola z mého odhodlání vyplynula až časem, když mi ji salesiáni navrhli jako variantu. Byla to touha srdce!

Jste praktikující katolička. Hrála ve vašem rozhodnutí víra velkou roli?

Tu největší. *(smích)* Byla to víra, touha pomáhat, láska k Africe, chuť poznat jejich kulturu.

Jak jsou v Angole vnímání učitelé? Těší se větší autoritě než v Česku?

Řekla bych, že ano. I žáci, kteří byli často starší než já, mě oslovovali „profesorko“. Případně použili oslovení „profesorko Anno“. Když náhodou někdo řekl jen „Anno“, ostatní ho okřikovali, ať se chová slušně, že jsem jeho profesorka.

Mají angolské děti problémy s docházkou? Pro některé musí být složitá už jen cesta do školní lavice...

Docházka se lišila podle umístění předmětu v rozvrhu; když byl uprostřed dne, byla na něm spousta žáků. Na první nebo poslední hodinu jich přicházelo méně. Ale jinak se docházka zapisovala, takže třídy byly spíše plnější. Když už totiž někdo měl možnost studovat, snažil se alespoň docházet.

V čem se tamní třída liší od té naší?

Angolská třída má v průměru kolem pětáctyřiceti žáků, spíše více. Lavice jsou odděleny pro jednotlivce, vždy židlička se stolkem. Má škola byla na rozdíl od těch okolních ale obrovská, měla čtyři patra, před ní byl velký betonový prostor na fotbal... Každé ráno ho maminky dětí zametaly a uklízely, protože se na něm stále kupily odpadky. Do školy tam chodilo na čtyři tisíce studentů!

Lišily se i místní zvyky?

Ani ne. Na jeden pěkný zvyk jsem přišla bohužel až ke konci mé „kariéry“. To profesor vstoupí do třídy, se všemi se pozdraví a navzájem se sebe zeptají, jak se daří.

Videa naznačovala, že si vás děti oblíbily. Byly tak vřelé i začátky?

Na začátku, během úplně prvních hodin, jsem měla ve škole větší autoritu. Žáci si nebyli jistí, jaké to se mnou bude! Jejich pozornost časem ale uvadala, tak jsem si musela sama vymýšlet, jak autoritu a respekt získat zpět... Na konci mě ale sami ujistili, že mě milovali pořád. I když zlobili a nedávali pozor.

Čím se získává zpět autorita?

Musela jsem přijít na to, co na ně platí. A nebylo to nic neobvyklého; pohrození tím, že je vyhodím ze třídy a zapíšu do třídnice. Nebo ještě hůř – že ten zápis

GOLE

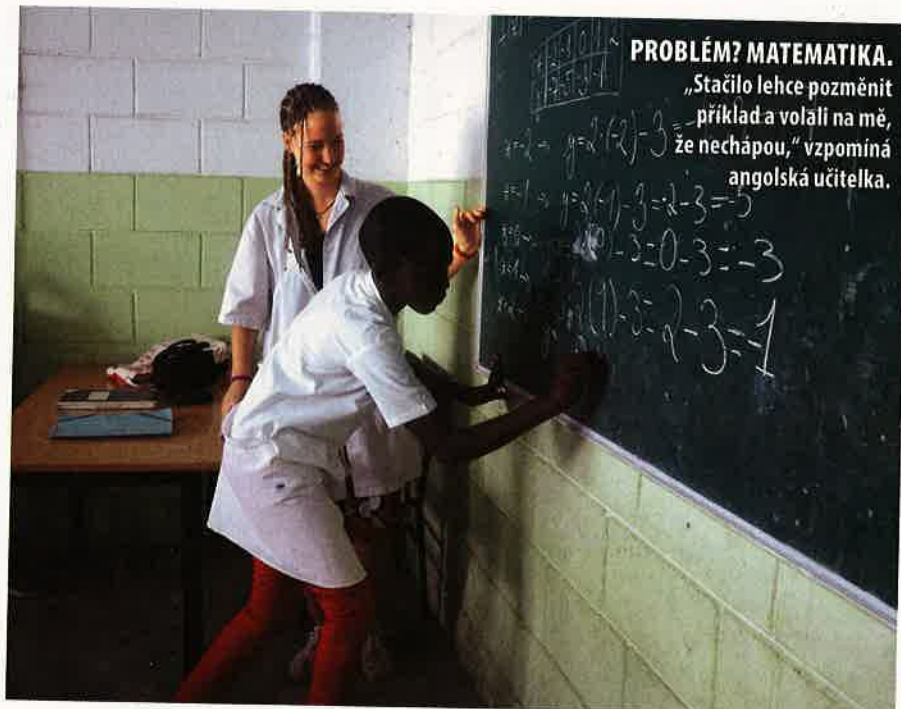
vidala kluky, jak si někde čutají. Holky si pro změnu zaplétaly vlasy.

Měla jste před cestou pedagogické zkušenosti?

S učením ne, ale často jsem doučovala a měla dobré výsledky. Tak alespoň něco...

Takže krok do neznáma... Co vás v Angole překvapilo první?

Na spoustu věcí jsem byla psychicky připravená, možná až natěšená. Poprvé mě zaskočilo, když jsem viděla dva mladé, asi pětadvacetileté kluky, jak se po městě Luena vodí bez okolků za ruce. Pro ně je to úplně normální.

PROBLÉM? MATEMATIKA.

„Stačilo lehce pozměnit příklad a volali na mě, že nechápou,“ vzpomíná angolská učitelka.

udělám červenou propiskou! Během písemek jsem varovala opisovače sebráním jejich prací či přidáním záporných bodů.

Svolávají se v Angole třídní schůzky?

To opravdu ne, ale občas mě sem tam nějaký žák potkal na mši v doprovodu své mamky, tak mě představovali. Maminky ze mě byly naštěstí vždycky nadšené.

Setkala jste se i s reakcemi, že „taháte do Afriky evropské zvyky“?

Ne, nikdy. Navíc jsem se snažila naše zvyky mezi žáky nevnášet, ale přizpůsobovat se těm jejich.

Místním jste několikrát vařila na ukázkou české jídlo. Jak žákům chutnalo?

Vařila jsem hlavně pro salesiánskou komunitu a ta si líbovala. Většinou šlo o masitá jídla, která tam mají všichni rádi, nebo něco sladkého, na čem si také pochutnali. Žákům jsem na rozloučenou upekla buchtu a ještě v Lueně všem z kostela perníčky.

A vám v Angole chutnalo?

Ano, ale chyběla mi různorodost. Jejich typické funghi mi teda nejelo; je to jen mouka s vodou, taková hutná kaše, bez chuti. Oni dokola jedí asi tři druhy jídel, večere je často ze zbytků od oběda... Trávicí obtíže jsem ale naštěstí téměř neměla, žaludek si zvykl rychle.

Zajišťuje škola dětem stravování podobně jako v Česku?

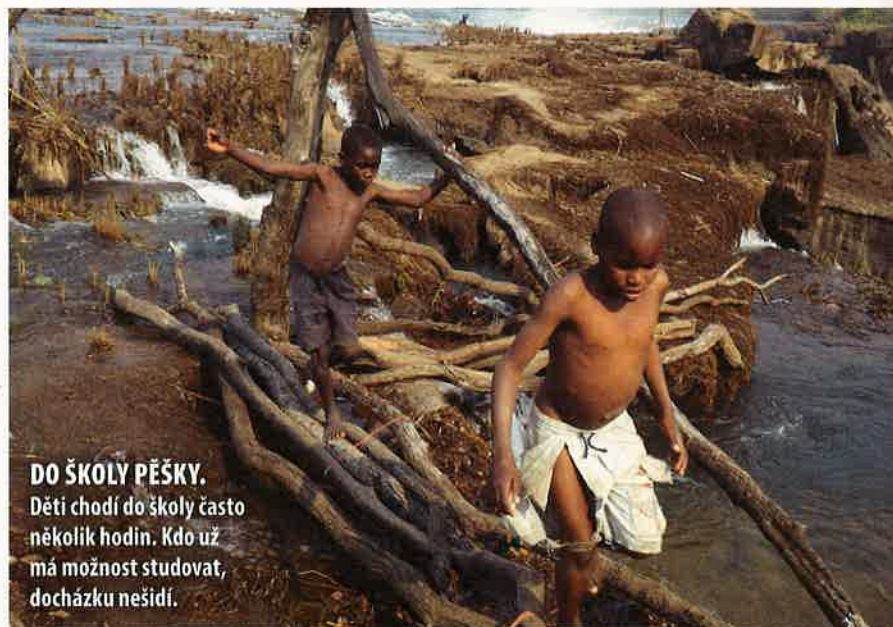
Ta dětem zajišťuje stěží nějaké vzdělání... V Luandě měli alespoň možnost si něco koupit ve školním bufetu – měli tam hlavně sušenky, brambůrky nebo „berlínské koblížky“.

Co se na základních školách vůbec učí?

Kromě toho, že se na salesiánských školách učí i náboženství, je rozvrh podobný jako u nás. Mají portugalskou, matematiku, zeměpis, biologii, chemii, hudební výchovu. Nemají výtvarnou nauku, pouze pracovní činnosti.

Uměla jste před příjezdem dobře portugalsky?

Naopak, velmi špatně. Nedorozuměla bych se s nikým, naštěstí mezi salesiány občas někdo uměl anglicky, tak jsem se první dny dorozuměla, i když to někdy bylo dost polopatické. Časem jsem se v portugalské lepšila a začala ji zvládat.

DO ŠKOLY PĚŠKY.
Děti chodí do školy často několik hodin. Kdo už má možnost studovat, docházku nešídí.

HLAVNĚ S ÚSMĚVEM.

Angolské děti českou učitelku „dostaly“ hlavně bezprostředností. Svůj odjezd oplakala.

ŽÍT PO ANGOLSKU.
Anna Ambrozková do třídy nevnášela české zvyky, snažila se maximálně dodržovat ty místní.

I TADY SE BYDLÍ.
Mnozí žáci pocházeli
z nuzných poměrů.

**COOKING SHOW
PO ANGOLSKU.**
Pro přípravu oběda
nebyval ani sporák,
ani hrnec.

Dodržuje se v Angole školní dress code?

V odpolední a uvolněnější večerní škole by měl učitel – stejně jako děti – nosit bílý plášť, uzavřené boty, ženy mohou mít i sandálky, a kalhoty dlouhé alespoň po kolena. Viděla jsem, jak jednoho žáka poslal vrátný domů, protože měl na kalhotách díru.

Žilo se v Angole hezky?

Pro mě to byla pohádka, žila jsem tam svůj sen! Kdybych si sundala své růžové brýle, asi bych našla i chyby. Všude byly odpadky, které nikdo netřídí. Během léta neúprosné vedro. Prach. Rozbité cesty, žádné dopravní předpisy. Někdy mě ničila obrovská neschopnost Angolanů... Chyběly mi také parky, kavárny, místa, kde lze posedět v relativním soukromí s přáteli – a nejen postávat na špinavé ulici plné dalších lidí.

Ale proti tomuto měli až moc plusů, které ty nedostatky hravě mazaly.

Například?

Lidská bezprostřednost. Často vzpomínám na ty moje Angolany, jak se ke mně na ulici hned hrnuli, aniž mě znali. Vítili mě, zdravili, ptali se, jak se mám... Občas se teď podobně snažím komunikovat na ulicích, i v šalinách Brna, kde studuji, s lidmi, které neznám. Ale reagují vesměs v pohodě! Jsme sice uzavřenější, ale když někdo s bezprostředností začne, většinou se druhý chytí.

Angola vás změnila...

Velké změny nepozorují; kromě té, že jsem si zvykla na přirozenost a nemalují se tak často jako dříve. Vlastně bych ráda

žila podobným stylem jako oni. Bez stresu, stále v klidu. Nehnat se za každou cenu vpřed, více si vychutnávat přítomný okamžik. A že hrozí, že dojdou na další schůzku nebo do školy trochu později? Nevadí!

Daří se vám to?

Mám plné víkendy až do Nového roku, ale snažím se alespoň tolik nespěchat. Také si díky Angole víc uvědomuji, v jakém luxusu tu žijeme. A že peníze opravdu nejsou všechno.

O čem se Angolané baví ve volnu? Řeší sport a národní politiku?

Sport jakž takž jo. Hlavně když bylo mistrovství světa ve fotbale! Ale jinak probírají spíše každodenní starosti a radosti. Na debaty o politické situaci, ekonomii, globálním oteplování, historických událostech a podobně je neuzije.

Anna Ambrozková

* 20. února 1995 v Hodoníně

► Ioni **23. září odcestovala do Angoly**, kde učila na základní škole děti matematiku, angličtinu a hudební výchovu, strávila tam jedenáct měsíců

► během pobytu zapisovala své zážitky na facebookové stránce

Áňa v Angole

► má bakalářský titul z Fakulty strojního inženýrství na VÚT v Brně

► je členkou **Junáka** – českého skauta, ráda zpívá, cestuje a miluje přírodu

► praktikující katolička, má čtyři sourozence

Stihla jste poznat i tamní přírodu?

Na to nebylo tolik času, ale s místními dobrovolníky jsme se vydali na prodloužený víkend do provincie Malange, k vodopádům a skalám na řece Kwanza.

V Angole převládá křesťanství. Troufla byste si učit v afrických zemích, kde je „v menšině“?

Troufla, mám někdy méně pudu sebezáchovy, než bych měla mít. Chudáci rodiče to občas hůř snášejí, ale už si zvykli. Hlavně ale vím, že by mě salesiáni vědomě nepustili do vyložené nebezpečné oblasti.

Jak tuto etapu vnímali vaši nejbližší a rodiče?

V první chvíli to bylo pro všechny těžké; oni nevěřili mému rozhodnutí a byli smutní, že se dlouho neuvídíme. Ale přešlo to. Nikdo mi nic nerozmlouval, asi by ani neměl šanci.

Po čem mladí Angolané touží?

Po lásce. Hlavně té mateřské nebo přátelské. Alespoň mi to tak přišlo; stále se totiž objímali a ti nejmladší se moc rádi nechali brát do náruče.

Prožívala jste s dětmi jejich osobní příběhy?

Občas. Třeba osud jednoho chlapce, který žil na ulici... Do města ho zavezli sami rodiče, jeli různými oklikami, nechali ho na místě s tím, že se pro něj vrátí. Už nikdy se nevrátili.

Smutné. Touží místní po změně života, po stěhování do Evropy?

Dost mě překvapilo, že nikdo zvláště netouží po útěku do jiné země. Ano, spousta

ANGOLSKÝ DRESS CODE.
Učitel by měl – stejně jako děti – nosit do školy bílý plášť.

vali v Česku a dnes pracují část roku v Česku, část v Angole. Ne-li pouze v Angole! Naštěstí v mé sociální bublině rasisty nemám.

Opravdu jste s Angolany nezažila problém?

Nikoli ten, který by se týkal mne. Nejhorší zážitek jsem měla z toho, když se dva kluci prali a jeden s tím druhým mlátil o zem. Pokud vybuchnou, někteří nezna- jí míru.

Co plánujete nyní? Budete učit v Česku?

Chci teď hlavně dostudovat. Ale časem se budu věnovat i učení, už teď se poohlížím po studiu pedagogického minima.

Když jste z Angoly odjížděla, neubrání- la jste se slzám. Co vás dojalo?

Že ty děti už jen tak neuvidím. Já v Angole opravdu žila svůj sen a byla tam šťastná. A najednou vše končilo. Roze- smutnila mě představa, že nevyjdu na ulici a neuvidím tam mé černoušky, nikdo ke mně nepoběží, neobejme mě a neza- volá „Anna“ nebo „amiga“... ❑

z nich mě na konci pobytu prosila, ať je vezmu s sebou, ale když jsem se třeba osmáků ptala na jejich budoucnost, chtěli spíše zůstat doma a pomoci rodičům, kterým jsou vděční za to, co pro ně udělali.

Část české populace má z afrických přisťahovalců strach, projevy rasismu jsou stále silnější.

Já černochoy miluju! Nevadí mi ani jiná rasa. Snad i svými přednáškami o Angole můžu lidem otevírat oči, ukázat jim, že se tam opravdu žije v bidě. A že je potřeba tam jezdit a pomáhat na místě nebo je nechat studovat u nás a věřit, že se domů vrátí... Budme upřímní, ne všichni, kteří okusí evropský život, se chtějí vrátit zpět. Poznala jsem ale i Angolany, kteří studo-

INZERCE

surfarena.cz

Dárkové poukazy
již od **590 Kč**

SURF ARENA

„SPORT AND FUN FOR EVERYBODY!!!“

Nejlepší dárek pod stromeček je zážitek!

Vánoční večírek
již od 12 900 Kč bez DPH
(až pro 20 osob vč. občerstvení)

